

SORUMLULUKLA İLGİLİ YARGISIZ İNFAZDAN VAZGEÇİN!

Beyannameler, bildirimler, formlar, defterler, belgeler, raporlar, muhasebe kayıtları, karışık vergi mevzuatları ile ilgili danışmanlık hizmetleri, Maliye Bakanlığı'nın yüklediği tüm diğer görevler... Meslek mensuplarının yapması gerekenleri saymakla bitiremeyiz.

Kamu adına yapılan bütün bu görevler başlı başına büyük fedakarlık gerektiriyor. Ancak, devletimiz bu fedakarlıkla yetinmiyor, ayrıca sorumluluk istiyor.

Bu sorumluluk, Vergi Usul Kanunumuzun mükerrer 227. maddesinde düzenleniyor. Buna göre, beyannameleri imzalayan serbest muhasebeci mali müşavirler ile tasdik raporlarını düzenleyen yeminli mali müşavirler, imzaladıkları beyannamelerde veya düzenledikleri tasdik raporlarında yer alan bilgilerin defter kayıtlarına ve bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmaması nedeniyle ortaya çıkan vergi, ceza ve gecikme faizlerinden mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutuluyorlar.

Aslında Kanun ile öngörülen sorumluluk, sınırlı bir sorumluluğa benziyor. Meslek mensupları, imzalanan beyanname veya düzenlenen raporu, defter ve belgelere uygun olarak düzenlemişlerse herhangi bir sorumluluk ile karşı karşıya kalmıyorlar.

Hapis Cezası!

Ancak, uygulamanın ne yazık ki bu şekilde yürümediği görülüyor. Vergi incelemelerinde bulunan her matrah farkı, meslek mensubunun sorumluluğunu doğuran bir işlem olarak algılanıyor. Yani, inceleme sonucunda, bir vergi var ise meslek mensubunun da mutlaka sorumluluğu vardır şeklinde tehlikeli bir algı oluştu.

Ve yine ne yazık ki bu tehlikeli algı, Maliye Bakanlığı tarafından yapılan ikincil düzenlemeler ile de körükleniyor. Son olarak meslek camiasının görüş ve önerilerine sunulan Sorumluluk Yönergesi meslek mensuplarının hapis cezasına kadar gidebilecek sorumlulukları ile ilgili korkutucu düzenlemeler yapıyor. Yani Kanun'un öngördüğü sınırlı sorumluluk, sınırsız sorumluluk haline getirilmeye çalışılıyor.

Vergi incelemelerinde bulunacak her vergi farkı için sorumluluk uygulanması mümkün değildir. Vergi Usul Kanunu'nun, sorumluluğu düzenleyen, mükerrer 227. maddesi, meslek mensubu tarafından yapılan işlemle defter kayıtlarının ve belgelerin uyumsuzluğu halinde sorumluluğu öngörmektedir. Bunun dışında herhangi bir sorumluluk uygulanması mümkün olamaz.

Bulunan her vergi veya matrah farkı sorumluluğu doğuracak olsa, vergi inceleme elemanlarının birbirleri hakkında da sorumluluk uygulamaları gerekir. Nasıl mı ?

Vergi Usul Kanunu'nun 138. maddesinde, aynen şu hüküm yer alır.

“Evvvelce inceleme yapılmış veya matrahın re'sen takdir edilmiş olması yeniden inceleme yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline mani değildir.”

Düşünün, bir vergi inceleme elemanı, inceleme yapıyor, daha sonra aynı dönem başka bir inceleme elemanı tarafından yeniden inceleniyor. İkinci inceleme sonucunda da bir vergi farkı tespit ediliyor. Ama ilk incelemeyi yapan denetim elemanın herhangi bir sorumluluğu olmuyor.

Olayı meslek mensubu açısından düşünelim. Meslek mensubu beyannameyi imzalıyor veya tasdik raporu düzenliyor. O mükellef daha sonra inceleniyor, bulunan vergi farkından, cezalardan ve hatta gecikme faizinden meslek mensupları sorumlu tutuluyor.

Hadi her şey bir tarafa, ceza hukukunun temel ilkesi cezaların şahsiliği ilkesidir. Vergi cezası ölüm halinde mirasçıya bile geçmez. Ama meslek mensubu cezadan da sorumludur, bu açıdan cezalar şahsi değildir. Gecikme faizi, geç ödenen verginin faizidir ve o vergiyi kim geç ödemişse ondan alınır. Ama meslek mensubu gecikme faizinden de sorumludur. Anlamak mümkün değil.

Dünyadan Örnekler

Ne Avrupa Birliği ülkelerinde ne de ABD’de, meslek mensupları için bu şekilde sınırsız sorumluluk uygulaması bulunmuyor.

Meslek mensupları, gerek beyanname düzenleme ve imzalama hizmetlerini gerekse tasdik hizmetlerini mükelleflerle yaptıkları sözleşmelere dayanarak gerçekleştirmektedirler. Bu sözleşmelerde, AB Birliği üyesi birçok ülkede uygulandığı gibi, sorumluluğun sınırlarını belirleyici hükümler eklenmeli ve bu sorumluluğun uygun şartlarda sigorta edilmesi sağlanmalıdır.

Daha açık bir ifade ile mükellef ile meslek mensubu arasında yapılan sözleşmede, sorumluluğun kapsamı rakamsal olarak açık ve net olarak belirlenmelidir. Sigorta kapsamına alınan bu sorumluluk çerçevesinde meslek mensubu daha özgür hareket edecek ve kendisini herhangi bir vesayete bağlı hissetmeyecektir.

Kendisine tanınan sınırlı yetkilerle sadece yerindelik denetimi yapabilen, doğruluk denetimi yapması mümkün olmayan, meslek mensuplarının sınırsız mali ve cezai sorumluluk altında bırakılmaları bu düzenlemenin amacı ile de çelişecektir.

Somut delillere dayandırılarak kanıtlanmayan, sözleşmede sınırları belirlenmeyen ve sigorta kapsamına alınmayan, meslek mensubunun imzaladığı yazılı savunmasını dikkate almadan ihmâl ve kasta dayalı suçun kesinleşmesi beklenmeden, yargısız infaz niteliğinde, sınırsız mali ve cezai sorumluluktan bir an önce kurtulmak lazım.